

Vi - de pårørende

Onsdag denne uken delte helseminister Bent Høie ut prisen for Årets Pårørendekommune for andre gang. Ved utdelingen, som skjedde på Pårørendekonferansen i Sandnes, holdt han følgende tale for forsamlingen:

Foto: Borgos Foto AS

De pårørende, sier folk.

De burde si vi.

Vi pårørende.

For vi er jo pårørende alle sammen.

Vi er ektefeller og søsken.

Vi er sønner og døtre.

Vi er mødre og fedre.

Vi er venner og naboer.

Vi er de pårørende.

De aller fleste av oss kommer til å oppleve at noen vi er glad i blir syke og trenger vår hjelp.

For ganske lenge siden støttet du en trinn og glad guttunge da han lærte å gå. Nå støtter du en lang og mutt tenåring med å mestre en kronisk sykdom ingen av dere hadde hørt om før legen på sykehuset rynket brynene og ba dere sitte ned.

For ganske lenge siden lette du etter en liten jentunge som pleide å gjemme seg på loftet og som alltid jublet høyt når du fant henne. Nå leter du etter en voksen kvinne som gjemmer seg i gater du knapt tør å gå og som blir sint og snur seg bort når du finner henne.

For ganske lenge siden stakk du den lille hånda di i fars store og varme når du var redd. Nå er det det hans hånd som er liten og han som er redd.

Å være pårørende er både godt og vondt.

Å være pårørende kan gi deg krefter og tappe deg for krefter.

Jeg vet at mange opplever det siste mer enn det første.

Jeg vet at mange pårørende er lei av at politikere sier det jeg nå skal si.

Men jeg sier det likevel.

Fordi det er viktig.

Fordi det er riktig:

Pårørende er en ressurs.

De er en ressurs for den som er syk og trenger omsorg.

De er en ressurs for helsetjenesten.

De er en ressurs for samfunnet.

Jeg har sagt det før – og jeg sier det igjen.

Jeg er overbevist om at pårørende er en fornybar ressurs.

Men for at en ressurs skal være fornybar – må den forvaltes med klokskap.

Vi må ikke drive rovdrift på den.

Vi må ikke tappe den tom.

Pårørendeundersøkelsen som kom i fjor viste at vi ikke er flinke nok til å forvalte den viktige ressursen pårørende er.

Jeg har en mistanke om at årets undersøkelse viser det samme.

Så vi politikere må gjøre mer enn å snakke om viktige ressurser.

Vi må også forvalte dem med klokskap.

Det er nettopp dette som er regjeringens mål.

Det er derfor vi har styrket både budsjetter og lover på dette området.

I statsbudsjettet for 2018 bevilget vi 11 millioner kroner til et eget pårørendeprogram der Helsedirektoratet arbeider sammen med kommuner og organisasjoner for å bedre støtten til pårørende.

I statsbudsjettet for neste år viderefører vi denne satsingen.

I neste års budsjett foreslår vi at det opprettes 450 nye dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens.

I tillegg øker vi tilskuddet som kommunene får til å etablere nye plasser fra 30 prosent til 50 prosent.

Jeg håper riktig mange kommuner benytter anledningen til å bygge ut dagaktivitetstilbud for mennesker med demens som bor hjemme.

For i 2020 blir det en lovpålagt oppgave for dem.

Vi har styrket barns stilling som pårørende.

Vi har sikret at helsepersonell følger opp mindreårige barn som er pårørende til søsken med alvorlige helseproblemer og barn som er etterlatte etter foreldre og søsken som dør.

Dette kan innebære at barna må reise til stedet der foreldre eller søsken mottar eller har mottatt behandling.

I neste års statsbudsjett har vi satt av 25 millioner kroner til å dekke utgifter til reise og opphold for disse barna.

Vi har tydeliggjort kommunenes ansvar for pårørende med tunge omsorgsoppgaver.

Vi har sørget for at helse- og omsorgstjenesten har plikt til å møte pasienter, brukere og pårørende som har vært gjennom alvorlige hendelser.

Men kjære venner.

Vi må gjøre mer enn å styrke lovverk og budsjetter.

Vi må også endre holdninger og arbeidsmåter.

Vi må gjøre pårørende til en selvfølgelig del av helse- og omsorgstjenesten.

Det er dette vi gjør med de nye pakkeforløpene for psykisk helse og rus.

Her skal både pasient og pårørende bli involvert.

De skal bli hørt om hva som er utfordringene.

De skal bli hørt om hva som kan være løsningene

De skal bli involvert i utredning og behandling.

Vi involverer også pårørende i utviklingen av nye planer og ny politikk. Derfor lyttet vi til råd fra pårørende i arbeidet med demensplanen vår.

Derfor ba vi pårørende om innspill i arbeidet med eldrereformen vår.

Derfor blir pårørendes stemmer viktige i arbeidet med den nye

pårørendestrategien vi har lovet å legge fram.

Denne uken feiret vi fem år i regjering.

Jeg feiret fem år som helseminister.

Min viktigste jobb har vært å bygge pasientens helsetjeneste.

Pasientens helsetjeneste er også de pårørendes helsetjeneste.

Vi pårørende kjenner pasientens historie – fordi vi selv er en del av den.

Du som støttet den lille gutten da han lærte å gå – du vet hvilken støtte han trenger for å mestre den kroniske sykdommen, selv om han trekker taust på skuldrene når du forsøker å snakke med ham om det.

Du som lette etter den lille jenta da hun var liten – du vet at hun fortsatt lengter etter å bli funnet selv om hun blir sint og snur seg bort når du finner henne.

Du som stakk hånda i fars store og varme da du var liten – du vet hva det er som gjør ham redd og hva det er som gjør ham trygg.

Vi pårørende kjenner pasientens historie – fordi det er vår egen historie.

Det gjør oss til en særegen ressurs.

Det gjør oss til en sårbar ressurs.

Det gjør oss til en ressurs som det er veldig viktig verne.

Kjære alle pårørende.

Tusen takk for den fantastiske innsatsen dere gjør hver eneste dag.

Tekst:

Kristin Lyse

Webredaktør